

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לב"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • איגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תקפא

ערב שבת-קודש
פרשת שופטים
ה' באלול ה'תשס"ה

יוצא-לאור על-ידי
מכון ליובאוויטש שעל-יד
צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

תגובות והערות

"כן יהי רצון" בברכת כוהנים שאומר השי"ן

ב'לוח השבוע' בגיליון תקס"ט הערה 7 נדפס, שבסידור יעב"ץ [הוצאת אשכול] ח"א עמ' ערב נדפס לענות אמן על ברכת-כהנים שאומר השי"ן כדעת אדמו"ר הזקן. והעיר הרה"ח ר' לוי-יצחק שי' רסקין מלונדון שנפלה בזה טעות, כי שם כתוב לומר 'כן יהי רצון' פעם אחת בסוף כל הברכות, ותו לא.

בשאלת הדי"חג בענייני צניעות

בגיליון הנ"ל עמ' 17 אודות עניינים שבצניעות, הובא ממכתב כ"ק אדמו"ר ה'צמח צדק' שאין לדלג על נושאים בלימוד התנ"ך, והעירה המערכת ששם מדובר בעניין העקרוני שלא לדלג, אך מבחינה מעשית הרברים שונים. והעירונו מאג"ק כרך יז עמ' סז, שם מחלק הרבי חילוק זה בנדרון.

המערכת

לזכות

האחים התמימים הדגולים לבית

דייטש

הרה"ח ר' זלמן, ר' יוסף, ר' אברהם-משה

וגיסם ר' גבריאל גופין שיחיו

תחנון שלא בזמנו • הכנסת ספר- תורה בימי הספירה • ברכת כוהנים שאומר הש"ץ • דילוג בענייני צניעות

ב'התקשרות' גיליון תקס"ט עמ' 17, הביאו ראיות לגבי מי שמתפלל שחרית ביום שישי וכבר הגיע חצות היום, האם יאמר תחנון. והרי התגובות שקיבלנו על כך:

(א) מה שהרבי אמר 'אבינו מלכנו' אחר חצות יום עשרה בטבת שחל בערב שבת-קודש, יש לדון אם אכן זו ראייה גמורה, כי תליית 'אבינו מלכנו' בתחנון לא היתה נהוגה בעבר (ראה רשימות (יומן) משנת תשכ"ה אות קעג), וכנראה גם לאחר שחידש זאת הרבי בו' תשרי תשל"ה היו מקרים שלא נהג כך, כמו ביומן מצום גדליה תש"מ (שיחות-קודש שם ח"א עמ' 865).

(ב) מה שהרבי אמר תחנון במנחה שנתאחרה לליל פסח שני:

(1) "ערבך – ערבא צריך". ראשית צריך ראייה מוחלטת שאכן בליל פסח שני אין אומרים תחנון בקריאת-שמע (כי אולי דינו כערב ראש-השנה שבליילה אומרים תחנון בסליחות וביום אין אומרים תחנון, ראה בשו"ע אדמו"ר הזקן סי' תרד ס"ה; כן מצינו חילוקי דעות לגבי ל"ג בעומר לעניין תחנון, תספורת ונישואין, אם מתחיל מהלילה או מהבוקר, שם סי' תצג ס"ה). יש אומרים שיש שיחה כזאת, אבל לעת-עתה טרם מצאנוה.

(2) מתפילת מנחה 'שמיימית' כזו, לאחר צאת הכוכבים, שרק הרבי יכול להעלותה, אין מביאים ראייה.

(ג) הרה"ח ר' אשר לעמיל שיחי' הכהן מסר שלכאורה יש ראייה ברורה מאמירת סליחות עם הרבי בקביעות בכל ערב ראש-השנה בשעה 7:00 בבוקר. בסליחות אלו אומרים וידוי, ואין מקצרים בהן (מה-שאין-כן בערב יום-הכיפורים, שבדורותינו כל האומרים סליחות מקצרים אותן, ולכן ברור ש"חושבין את הלילה ליו"ט", ראה שם בסי' תרד), ובתפילת שחרית שלאחריהן אין אומרים תחנון – הרי שהקובע הוא התפילה עצמה (והזמן שהיא שייכת אליו) ולא הזמן שבו היא נאמרת בפועל.

(ד) בקשר לדברים שנמסרו בשם כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע בנדון ש"היו צריכים לומר תחנון, אבל למעשה אין אומרים זאת" – הרה"ח ר' יוסף-יצחק שי' אופן מאשר שגם הוא שמע כיוצא-בזה, ובתוספת ההסבר, שרק שבת ויום-טוב קדושתם מתפשטת ביותר על היום שלפניהם מחצות ואילך, עד שמונעת אמירת תחנון גם כשמתפללים אז שחרית (ששייכת לזמן שעבר, שבו אומרים תחנון), אבל כשנמשכה שחרית לערב ראש-חודש וכדומה אחר חצות – צריך לומר תחנון.

הכנסת ספר-תורה בימי הספירה

בגיליון תקס"ב עמ' 19 נכתב [כבכל שנה] שאפשר לערוך הכנסת ספר-תורה בימי-הספירה במחולות ובכלי-זמר. והעירונו הרה"ח ר' מנחם שי' טל, שהדברים מפורשים בסוף שיחת ש"פ אמור תנשא" – ספר-השיחות תנשא" ח"ב עמ' 534.

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

ה' באלול החשש"ה – י"ב באלול החשש"ה

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	ה' באלול	ה' יסודי התורה. פרק ז-ט.	ה' סומאת אוכלין. פרק טו.	מל"ת טג. סח. מ"ע קעב.
ש"ק	ו' באלול	פרק יו"ד. ה' דעות... בפרקים אלו. פרק א-ב.	ה' כלים... בפרקים אלו. פרק א.	מל"ת סד. מ"ע ח. ו. רו.
א'	ז' באלול	פרק ג-ה.	פרק ב.	מ"ע רז. מל"ת שב. מ"ע רה. מל"ת שג.
ב'	ח' באלול	פרק ו-ז. ה' תלמוד תורה... בפרקים אלו. פרק א.	פרק ג.	מל"ת רנו. שא. דש. שה.
ג'	ט' באלול	פרק ב-ד.	פרק ד.	מ"ע יא.
ד'	י' באלול	פרק ה-ז.	פרק ה.	מ"ע רט.
ה'	י"א באלול	ה' עבודת כוכבים וחקותיהם... בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק ו.	מל"ת י. מז. ו. ה. ב. ג. ד. טו. מ"ע קפו. מל"ת כג. כד.
ו'	י"ב באלול	פרק ד-ו.	פרק ז.	מל"ת טז. יז. יח. יט. כ. כא. כב. כז. כח. כט. יד. ח. טז.

זמני השבוע *

תאריך	עלות השחר** 72 ד' לפני הזריחה	עלות השחר** 120 ד' לפני הזריחה	זמן ציצית ותפילין	זריחת החמה	סוף זמן ק"ש	חצות והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
ו', ה' באלול	4.17	5.07	5.30	6.24	9.27	12.38	1.09	6.54.5	7.19
ש"ק, ו' באלול	4.18	5.08	5.30	6.25	9.28	12.37	1.09	6.53.2	7.18
א', ז' באלול	4.19	5.09	5.31	6.26	9.28	12.37	1.08	6.51.8	7.16
ב', ח' באלול	4.20	5.10	5.32	6.26	9.28	12.37	1.08	6.50.5	7.15
ג', ט' באלול	4.21	5.10	5.32	6.27	9.28	12.36	1.07	6.49.2	7.14
ד', י' באלול	4.22	5.11	5.33	6.28	9.28	12.36	1.07	6.47.9	7.12
ה', י"א באלול	4.23	5.12	5.34	6.29	9.28	12.36	1.07	6.46.6	7.11
ו', י"ב באלול	4.23	5.12	5.34	6.29	9.28	12.35	1.06	6.45.2	7.10

* הזמנים מתייחסים לאזור השפלה. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
*** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"צ בסידורו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"צ שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים	תל-אביב	חיפה	באר-שבע
שופטים	6.17	6.33	6.24	6.35
תצא	6.08	6.23	6.15	6.26

עורך ראשי: מנחם-מענדל ברוך • עורך: שניאור-זלמן רודמן • הגהה: יוסף-יצחק איידלמן

מרו"ל: מכון ליובאוויטש שיעי צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונב

כתובת: ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל': 03-9607588, פקס': 03-9606169

ISSN 0793-7474 אינטרנט: http://chabad.org.il דואר-אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

”נתקיימו ברבי ובבניו”

רבי שמעון בן יהודה משום רבי שמעון בן יוחאי אומר: הגוי והכוח והעושר והכבוד והחכמה והזקנה והשיבה והבנים נאה לצדיקים ונאה לעולם, שנאמר, עטרת תפארת שיבה בדרך צדקה תימצא. ואומר, תפארת בחורים כוחם והדר זקנים שיבה. ואומר, עטרת זקנים בני בנים ותפארת בנים אבותם... כולם נתקיימו ברבי ובבניו

(פרק ו משנה ח)

פירוש רש"י: עטרת – זה העושר, תפארת – זה הגוי והבנים.

פירוש כ"ק אדמו"ר:

במשנתנו זו צריך להבין כמה דברים:

(א) מהי ההוראה מזה ב"מילי דחסידותא"? (ב) מאחר שמידות אלו הן "נאה לצדיקים", הרי בוודאי נתקיימו בצדיקים רבים, וגם לפני דורו של רבי, ואם-כן קשה (א) מהו החידוש בזה שנתקיימו ברבי ובבניו? (ב) למה לא נקט דוגמה מצדיקים שהיו לפני דורו של רבי?

והביאור:

"גוי" הוא ניסיון לאדם, כי ייתכן שבסיבת יופיו יתגבר עליו יצרו ויחטיאו; "עושר" מהווה ניסיון, ככתוב, "ראש ועושר אל תיתן לי הטריפני לחם חוקי"; ועל-דרך זה בשאר המידות. אי לזאת, עלול האדם לחשוב שעליו להשתדל בכיטולן של המידות הללו. ולכן אמר שאדרבה – מידות אלה הן "נאה לצדיקים": לא זו בלבד שלא יכלכלו אותו מעבודת ה', אלא עוד יסייעו בידו. אך כמה דברים אמורים? במי שהוא בדרגת "צדיק" דווקא (הרי ההוראות שבמכילתין מכוונות למי שהוא בדרגת צדיק, היינו שהוא שלם בקיום המצוות וחסר לו רק במילי דחסידותא).

וכדי שלא יטען האדם שהוא מוכן לוותר על התועלת שבמידות אלו, שמא לא יוכל לעמוד בניסיון, ממשיך התנא שהם "הנאה לעולם": הימצאות מידות אלו בצדיקים היא צורך העולם, והוא אינו רשאי לוותר עליהן.

וזהו החידוש ש"כולם נתקיימו ברבי ובבניו". למרות שהיו בהם כל מידות (ניסיונות) אלו, הנה לא זו בלבד שהדבר לא הויק להם ח"ו, אלא שהיו אצלם באופן של קיימא – קיום אמיתי.

אמנם עדיין אפשר לטעון: הרי מדובר ברבי (...) ומי ידמה לו? ולכן אמר שמידות אלו נתקיימו גם בבניו של רבי, ובזמן שהיו בדרגת "בניו" עדיין (טרם התמנותו של רבן גמליאל לנשיא ולפני שרבי שמעון בנו נעשה תנא גדול כו'), וזה משום שהיו בניו של רבי; והרי בידו של כל אחד ואחד להיות מ"בניו" – אלו התלמידים – של רבי, ואז יתקיימו גם בו מידות אלו.

ומאחר שכוננת התנא להוכיח שמידות אלו יכולות להתקיים בכל אדם, לכן לא נקט דוגמה מ"ראשונים כמלאכים", מדורות קודמים, אלא מרבי ובניו שהיו בני דורו.

(מהתוועדות שבת-קודש פרשת ניצבים וילך תשל"ה – בלתי מוגה)

קבלת פני המלך - בשדה

התגלות המלך בשדה איננה הכשרה ונתנת-כוח בלבד לעבודה דחודש אלול, אלא היא תמצית וסיכום של עיקר העבודה בכל השנה כולה. מיוון שנתאווה הקב"ה להיות לו יתברך דירה בתחתונים, הרי עיקר עבודת היהודי היא בהיותו בשדה דווקא. במקום זה עליו לגלות את מציאות המלך – הקב"ה. משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

(שתוכנו על-דבר האהבה וההתקשרות וההתאחדות והקב"ה וכנסת-ישראל בדוגמת חתן וכלה): (א) "דודי לי ואני לוי" – שהתחלה היא על-ידי ההתעררות מהקב"ה (אתערותא דלעילא), "דודי לי", ולאחרי זה באה עבודת האדם, "ואני לוי", "אני לדודי ודודי לי" – שהתחלה היא על-ידי עבודת האדם (אתערותא דלתתא), "אני לדודי", ולאחרי זה באה ההמשכה מלמעלה, "ודודי לי".

וסדר העבודה דחודש אלול מרומז בפסוק "אני לדודי ודודי לי", ראשי תיבות אלול – שהתחלה היא על-ידי עבודת האדם, "אני לדודי" (ועל-ידי זה נעשה הגילוי וההמשכה ד"ודודי לי", שעיקרו בעשרת ימי תשובה).

ואילו בהמשל דמלך בשדה (ודוגמתו בנמשל, התגלות י"ג מידות הרחמים) ההתחלה היא שהמלך ("דודי") יוצא ממקומו ובא

א. ידוע ביאורו של רבנו הזקן בלקוטי-תורה ד"ה "אני לדודי ודודי לי" ראשי-תיבות אלול – שעניינו של חודש אלול "יובן על-פי משל למלך שקודם כואו לעיר יוצאין אנשי העיר לקראתו ומקבלין פניו בשדה, ואז רשאין (ויכולים) כל מי שרוצה לצאת להקביל פניו, והוא מקבל את כולם בסבר פנים יפות ומראה פנים שוחקות כולם... וכך העניין על דרך משל בחודש אלול יוצאין להקביל אור פניו יתברך בשדה... שהוא עניין הארת י"ג מידות (כמו שכתוב לפני זה ש"באלול הוא זמן התגלות י"ג מידות הרחמים") שיהיה פנים בפנים... כמו שכתוב אל ה' ויאר לנו".

וצריך ביאור – דלכאורה, המשל דמלך בשדה הוא היפך סדר העבודה דחודש אלול המרומז בראשי תיבות ד"אני לדודי ודודי לי": ידוע שיש ב' אופנים כלליים בעבודת האדם המרומזים בשני הפסוקים בשיר-השירים

(6) ראה אה"ת פ' ראה עמ' תשצא. שה"ש ח"ב עמ' תקמג. סה"מ תרכ"ו עמ' קצו. תרנ"ד עמ' שכו. עטרת עמ' תרנט. ה"ש"ת עמ' 151. ספר-השיחות תש"ג עמ' 177. וראה בכ"ו גם לקו"ש ח"י אלול תשר"מ ס"ד.
(7) שה"ש ב,טז.
(8) שה"ש ו,ג.
(9) אבורהם סדר ר"ה ופירושה פ"א. ראשית

למקומו של האדם ("לי") הנמצא בשדה – על-דרך וברוגמת סדר העבודה ד"דודי א"י?¹⁰!

ב. ויתירה מזה – במשל דמלך בשדה מודגש החידוש בהמשכה מלמעלה למטה (היפך הסדר ד"אני לדודי") עוד יותר מאשר ב"דודי לי": התואר "דודי" מדגיש השייכות והקירוב דהקב"ה להאדם (גם לפני ההתגלות ד"דודי א"י"), עד כדי כך, שהקב"ה נקרא בשם שמתייחס להאדם – "דודי", דודי שלי (של האדם), ומתאר אופן היחס להאדם – "דודי", מלשון ידירות ואהבה¹¹, יחס של קירוב ואהבה, ובמילא, ההמשכה וההתגלות ד"דודי לי" אינה חידוש (כל כך).

ואילו התואר "מלך" מדגיש הרוממות וההתנשאות דהקב"ה מהאדם – ברוגמת מלך שמרום ומנושא מכל בני המדינה (עד שאפילו "משכמו ומעלה גבוה מכל העם"¹²), ועל-אחת-כמה-יוכמה שרוק ומובדל מאנשי השדה, שהם למטה מאנשי עיר (סתם), ועל-אחת-כמה-יוכמה למטה מאנשי עיר גדולה וחשובה, ובפרט עיר מוקפת חומה¹³, ועד לעיר הבירה, במכל-שכן וקל-וחומר מההבדלה של המלך גם מאנשי עיר הבירה, שהרי מקומו של המלך (בעיר הבירה עצמה) הוא בהיכל מלכותו, בחדר לפניו מחדר כו'.

ומזה מובן גודל החידוש בגילוי וההמשכה מלמעלה למטה במשל דמלך בשדה (שלא בערך לגבי "דודי לי") – להיותו מן הקצה א"י הקצה, שהמלך יוצא ממקומו, מחדר-לפנים-מחדר בהיכל מלכותו שבעיר הבירה, מקום

עליון ביותר, ומשם יורד וכו' ועד לשדה, מקום תחתון ביותר, ולא עוד אלא שבכואו לשדה אינו יושב על כסא מלכותו בכתר מלכות, ומוקף על-ידי שריו ועבדיו כו' כמו בהיכל מלכותו¹⁴, אלא באופן ש"רשאיין כל מי שרוצה לצאת להקביל פניו כו"¹⁵.

ועל-פי זה מתחזקת עוד יותר תמיהה הנ"ל – שהעניין דמלך בשדה הוא משל המבאר עניינו של חודש אלול, שבו מודגש סדר העבודה באופן ד"אני לדודי" (ואחר כך "דודי לי").

ג. והנה, התירוץ הפשוט שעל השאלה הנ"ל, הוא, שהתגלות המלך בשדה (גילוי י"ג מידות הרחמים שבחודש אלול) היא רק נתינת-כוח לעבודה דחודש אלול באופן ד"אני לדודי"¹⁶, כי, כדי שתוכל להיות עבודת האדם באופן דאתערותא דלתתא ("אני לדודי"), יש צורך בנתינת-כוח מלמעלה, ובפרט בנוגע לאנשי השדה, שלהיותם בדרגא נמוכה ביותר זקוקים יותר לנתינת-כוח מלמעלה לעבודה ד"אני לדודי"¹⁷.

אבל, מדיוק לשונו של רבינו זקן "יוצאין אנשי העיר... בשדה" (שגם אנשי העיר יוצאים לשדה), משמע, שהדגשת העניין דמלך בשדה היא (לא רק נתינת-כוח לעבודה ד"אני לדודי" גם להנמצאים בשדה, אלא) גם ביחס לעבודה דחודש אלול, היינו, שהעבודה דחודש אלול (כשהמלך בשדה) היא בשדה, ויתירה מזה, שייצאת המלך לשדה (גילוי מלמעלה למטה) היא בשביל העבודה בשדה

חכמה שער התשובה פ"ד (קטוב, פ"ח שער ר"ה פ"א. א. כ"ה לטור או"ח סתקפ"א ד"ה והעבירו). ועוד.
 10) ולהעיר מאוה"ת ראה עמ' תתב: וצ"ל אלול המשכת י"ג מדה"ר מלמעלה, א"כ מהו אני לדודי, ומתחילה דודי לי מבעיה.
 11) ראה גם ב"ח שם. ועוד.
 12) שמואל א טב. נת' באוה"ת בראשית ח"ד תשד, ב. שה"ש ח"ב עמ' תידי-תטו. ועוד.
 13) להעיר מהחילוקים בהלכה בין עיר מוקפת

חומה לעיר סתם (ראה לדוגמא: מגילה ב, א ואילך, כלים פ"א מ"ד).
 14) שלכן "אין נכנסים כי אם ברשות, ואף גם זאת המוכרחים שבעם ויהודי סגולה" (לקו"ת שם).
 15) ודוגמתו בנמשל – שהגילוי ד"ג מדה"ר שלמעלה ממדידה והגבלה, שלכן, "אינן חוזרות ריקן" (ר"ה יז, ב), נמשך ומתגלה גם בשדה.
 16) ראה לקו"ת פ' ראה כה-ביג. שם לגג.
 17) ראה גם ד"ה אני לדודי תשכ"ו (קונטרס ר"ח

תבין לך הדרך (יט,ג)

מקלט מקלט היה כתוב על פרשת דרכים (רש"י)

המצב של כלל ישראל בזמננו מחייב כל יהודי להתייצב ב"פרשת דרכים", שם נמצאים יהודים שאינם יודעים באיזה דרך ללכת, ולכוון אותם אל דרך התורה, שהיא מקלט רוחני מפני "גואל הדם", השטן המחטיא והמקטרג. וכמאמר רז"ל (מכות י') – "דברי תורה קולטין".

(לקוטי שיחות, כרך ב, עמ' 365)

על-פי שני עדים... יקום דבר (יט,טו)

"שני עדים" – היינו שתי התנועות ד"צמצום" ו"התפשטות".

"דבר" – רומז לדבר ה' המחיה את הבריאה מאין לישי.

"על-פי שני עדים יקום דבר" – לשם קיום הבריאה, יש צורך בשתי התנועות (צמצום והתפשטות) גם יחד. שכן, בלי התפשטות לא היה העולם נברא, ובלא צמצום לא היה העולם מוגבל.

(אור-התורה, דברים, עמ' תתקצז)

***

"דבר" – רומז לדיבור התפילה.

"שני עדים" – היינו אהבה ויראה.

"על-פי שני עדים יקום דבר" – רק על-ידי אהבה ויראה יש קיום לתפילה.

(אור-התורה, דברים, עמ' תתקצז)

הירא ורך הלבב (כח)

רבי עקיבא אומר, כמשמעו... רבי יוסי הגלילי אומר, הירא מעבירות שבידו (רש"י)

מדוע אין רבי עקיבא מפרש את הכתוב כרבי יוסי הגלילי?

שכן העובדה שאדם ירא מללכת למלחמה בגלל העבירות שבידו מוכיחה שהוא יודע שעשה דבר רע ושמגיע לו עונש על זה; ידיעה זו חייבת לגרום לו חרטה והרהור תשובה. רבי עקיבא סובר שהרהור תשובה גרידא הופך רשע גמור לצדיק גמור (גם כאשר התשובה טרם הביאה לשינוי בהנהגה בפועל), ואם כן נתכפרו עוונותיו ושוב אין לו ממה לירא ללכת למלחמה.

(לקוטי שיחות, כרך ט, עמ' 128)

כי האדם עץ השדה (כ"ט)

כשם שהעץ מחובר תמיד למקורו שהוא כוח הצומח שבאדמה, כן גם בעל-עסק צריך להיות קשור תמיד למקור חיותו, לאותן שנים שבהן בילה באוהלה של תורה, טרם צאתו לעולם.

(לקוטי שיחות, כרך כד, עמ' 116)

פרשת שופטים

שופטים ושוטרים תיתן לך (טו, יח)

שופטים - דינים הפוסקים את הדין. ושוטרים - הרודין את העם אחר מצוותם, שמכין וכופתין במקל וברצועה (רש"י)

תחילה יש "לפסוק את הדין". על האדם להתבונן באלוקות כדרגה השייכת אליו, להכיר בחסרונותיו ולהתבונן בעילוי שיבוא כתוצאה מתיקונם. אך אם אין די בהתבוננות זו כדי להשפיע על היצירה, צריך "להכותו במקל", כמאמר (ברכות ה) "לעולם ירגיז אדם יצירתו על יצירה".

(ספר המאמרים תרצ"ט, עמ' 247)

שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך (טו, יח)

שעריך - רומז לכוה הבינה שכנפש, כמאמר (ראש-השנה לא) "חמישים שערי בינה נבראו בעולם". וכשם שהשער הגשמי משמש לכניסה וליציאה, כן גם כוח הבינה - "כניסה", היינו כשהשגת המוח חודרת אל הלב ומעוררת את המידות; "יציאה" - כשהתעוררות המידות מביאה לזיכרון הגוף ולבידוד המידות הטבעיות.

"שופטים ושוטרים תיתן לך בכל שעריך" - כשם שיש חמישים שערים בקדושה, כך יש גם חמישים שערים בטומאה. לכן יש צורך ב"שופטים ושוטרים", כלומר, להכיר כל דבר לאמתתו ולדעת אם אין בו מעצת היצר ותחבולותיו.

(ספר המאמרים תרצ"ט, עמוד 247)

ראשית דגנך תירושך ויצהרך וראשית גז צאנך תיתן לו (יח, ד)

דגן תירוש ויצהר, שהם מיני מאכל, מסמלים את הכוחות הפנימיים - שכל ומידות; ואילו ראשית הדג, שממנו עושים בגדים, מסמל את הכוחות המקיפים - כוח הרצון וכוח התענוג. את הראשית והמובחר שבשני אלה יש להקדיש לבחינת ה"כוהן" שבאדם - הנפש האלוקית.

(לקוטי שיחות, כרך ב, עמ' 326)

תמים תהיה עם ה' אלוקיך (יח, ג)

האות ת' היא הרחוקה ביותר מהאות א', הרומזת לקב"ה, אלופו של עולם. האות ת' רבתי של תיבת "תמים" רומזת שיש לקשר ולחבר גם את ענייני העולם "עם ה' אלוקיך" - אהבה או יראה בענייני העולם צריכות להביא לאהבת ה' וליראתו.

למה הדבר דומה? לאדם שמגיע אליו שליח המלך ומודיעו שהמלך קורא לו - אם השליח מראה לו פנים שוחקות, אין טעם להשתעשע עמו, אלא יש ללכת אל המלך שהוא מקור האהבה; כמרכן אם השליח כועס עליו, אין טעם לנסות לפייסו, אלא יש ללכת מיד אל המלך ולרצותו.

(כתר-ש"טוב)

דבר מלכות

(עבודת המטה), כדלקמן. לחם²², המקום שבו נעשית העבודה הקשורה

עם "סידורא דפת"²³ - "הזורע והחורש וכי"²⁴, ובכללות יותר - העבודה בענייני העולם ("שדה"), עובדין דחול, שנכללים ב"אבות חודש אלול הוא חודש הרחמים, שבו

תכלית הכוונה דהתעסקות ב"ט המלאכות דעובדין דחול, היא להמשיך ולגלות בהם את ה"חסר) אחת" - המלאכה הארבעים - מלאכת שמים

מוסיפים ביתר שאת וביתר עוז בעבודת התפילה שעניינה רחמים¹⁸, וכן בלימוד התורה, כידוע¹⁹ שי"ג מידות הרחמים (המאירים בחודש אלול) הם כנגד י"ג מידות שהתורה נדרשת בהן, וכמרומוז גם בהמשך הפסוק "אני לדודי ודודי לי" (ראשי-תיבות אלול) הרועה בשושנים²⁰, "אל תקרי שושנים אלא שושנים בתורה"²⁰. וכידוע שבראש חודש אלול מתחילים ארבעים יום שעלה משה רבינו להר לקבל לוחות אחרונות²¹.

ועל-פי זה אינו מובן: מהי שייכותה של העבודה דחודש אלול (הוספה בתפילה ובלימוד התורה) ל"שדה"?

ד. ויובן בהקדם ביאור העניין ד"שדה" בעבודת האדם:

"שדה" (כפשוטה) - היא "ארץ ממנה יצא

אלול תש"ג) ס"ב-ג.

18) ראה ברכות כ"ב: "תפלה... רחמי ניהו".

19) פ"ח שער עולם העשייה פ"ו. לקו"ת פ' רא"ה, ד. אוה"ת פ' ראה עמ' תשפ"ה. ועוד.

20) ראה שבת לב. זחר ח"ב כ"ב. עדר, א. לקו"ת שם לב, ד, ג.

21) פרש"י תשא לג, יא. י"א בא' דר"ח אלול עלה משה להר (פרקי דר"א פמ"ו. הובא בטור או"ח ר"ס תקפ"א), וי"א בשני דר"ח (הובא בסדר הדורות ד"א תמ"ח). וראה מג"א או"ח סתקפ"א סק"ב. הוספות לשו"ע אדה"ז להר"ן מדובראמונא סתקפ"א בקונטרס אחרון.

22) איוב כה, ה.

23) שבת ע"ב.

24) משנה שם ע"ג, א.

25) בהבא לקמן - ראה ד"ה אבות מלאכות

תר"ל (סה"מ תר"ל עמ' רמב ואילך. רמט ואילך).

ד"ה ויקח ה"א תרל"א, ד"ה הנ"ל בסה"מ עטר"ת עמ' לח ואילך. תרח"ץ עמ' עז ואילך.

26) שבת מט, ב.

27) כפי שמצינו בגמרא (שבת ע"א, ז"ב) "דברים

הדברים אלה הדברים, אלו שלושים ותשע

מלאכות שנאמרו למשה מסיני".

28) ובפרטיות יותר - המלאכה דתורה,

אחת" – שתכלית הכוונה דהתעסקות בל"ט המלאכות דעובדין דחול, היא, להמשיך ולגלות בהם ה"חסר) אחת", המלאכה הארבעים, מלאכת שמים, על דרך "כל מעשיך יהיו לשם שמים"²⁹, ועד שמתגלה בהם ש"כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא בראו אלא לכבודו"³⁰, היינו, שכל עניינם אינו אלא כבוד-שמים.

וכמרומו גם בזה ש"אין חייבין אלא על מלאכה שכינא בה היתה במשכן"³¹ ועד שגם מספר המלאכות הוא בהתאם למספר המלאכות שבמשכן, "אבות"³² מלאכות ארבעים חסר אחת... כנגד עבודות המשכן"³¹ – שזוה מובן שתוכנן של המלאכות דעובדין דחול, הוא, מעין ודוגמת המלאכות שעל-ידן נתקיים הציבור"³² "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", היינו, שהעבודה בענייני העולם (בל"ט מלאכות דעובדין דחול) היא לעשות לו יתברך דירה בתחתונים על-דרך וברוגמת להשראת השכינה במשכן ומקדש"³³.

1. ויש להוסיף בהדגשת גודל המעלה

שנקראת מלאכה, כמ"ש (משלי כו, כז) "הכן בחוץ מלאכתך ועתדה בשדה לך אחר ובנית ביתך", ודרשו חז"ל (סוטה מד, א) "הכן בחוץ מלאכתך זה מקרא, ועתדה בשדה לך זה משנה, אחר ובנית ביתך זה גמרא" – ולהעיר שהתורה נקראת לחם, כמ"ש (משלי ט, ה) "לכו לחמו בלחמי", ויש בה כל פרטי המלאכות ד"סידורא דפת", כמבואר בלקו"ת (בהר"מ, ואל"ך).
29 אבות פ"ב מ"ב.
30 אבות ספ"ו.
31 ועפ"י יומתק שבגמרא בנוגע למלאכה הארבעים שאינה נימנית ("ארבעים חסר אחת") הוא "משום דכתיב והמלאכה היתה דים", שבפסוק זה מודגשת השלימות דמלאכת (נדבת) המשכן.
32 תרומה כה, ה.
33 ועד"ז להדעה ש"ארבעים מלאכות... כנגד מלאכה מלאכתו ומלאכת שבתורה ארבעים חסר אחת" – שהמלאכות דעובדין דחול הם כנגד המלאכות שבתורה, שעל ידה נמשך גילוי אלקות בעולם כמו ע"י המשכן ומקדש, כמארז"ל

(ברכות ח, א) משחרב ביהמ"ק אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה (ראה מאמרים שבהערה 25. ובסה"מ תר"ל עמ' רמג: תורה נק' מקדש).
34 כמארז"ל "הרבה עשו כד' ישמעאל (הנהג בהם מנהג דרך ארץ") ועלתה בידן, כרשב"י (ש"תורתו אומנותו", באמרו "אפשר אדם חורש... וזורע... תורה מה תהא עלי'... אלא... מלאכתך נעשית ע"י אחרים") ולא עלתה בידך" (ברכות לה, ב).
35 בהר"מ, כה, ב"ד.
36 אלא שהכוונה בזה היא כדי ש"ושבתה הארץ שבת לה", שלכן נאמר "כי תבואו אל הארץ גו' ושבתה הארץ שבת לה", אע"פ שהסדר הוא (כהמשך הכתוב) שתחילה צ"ל "שש שנים תורע שדך גו' ואח"כ "ובשנה השביעית גו' שבת לה" (ראה לקו"ת בהר"מ, ובכ"מ).
37 יתרו כ, ט"ז.
38 פרש"י ר"פ בראשית.
39 תנחומא נשא טז. ועוד. תניא פל"ו.
40 תניא שם.

הר"מ ק"יין: אבל רצוני שהרבי יפעל זאת!.. המצב דחוף ביותר... כעת צריכים רק שהרבי ינהיג את כולם לקראת משיח צדקנו. הרבי: תפסקו כך ב"שונה הלכות". הר"מ ק"יין: נו, אפסוק כן גם להלכה... הרבי: וגם לפרסם בדפוס, הוראה לרבים.

רבים צריכים לו

שיחה דומה התנהלה עם הגאון מערלוי, הרה"ג הרב יוחנן סופר שליט"א, שנפגש עם הרבי במהלך חלוקת השטרות לצדקה, ביום ראשון לפרשת ויקרא, ה' באדר שני תשמ"ט ('התוועדות' תשמ"ט, כרך ב, עמ' 544). כבר בראשית השיחה הביע הרבי את פליאתו על כך ש"לא עושים 'טומל'" [=רעש] בעניין הגאולה וההכרה שמישיח צדקנו יבוא "תיכף ומיד ממש".

הרבי עמד על כך שעניין דחיקת הקץ אינו שייך בזמננו, כאשר כבר "כלו כל הקיצין". הרבי הוסיף ואמר:

ועכשיו, צריכים רק שרב מורה הוראה יפסוק הלכה למעשה שאי-אפשר בלאו הכי, היינו שצריכים משיח צדקנו ובית-המקדש השלישי בפועל ממש, ותיכף ומיד לאחרי פסק ההלכה צריך לקיים פסק הדין, ללא עיכוב כלל, שהרי, אסור לעכב קיום פסק דין אפילו בעניינים בלתי רצויים, חס-ושלום, ועל-אחת-כמה-וכמה כשמדובר אודות פסק-דין בנוגע לגאולה האמיתית והשלימה דכל אחד ואחד מישראל וכלל ישראל, כולל גם כל בני-ישראל שבכל הדורות! יעזר ה' יתברך שתזכו להיות מאלה שיפסקו ההלכה דביאת משיח צדקנו. והעיקר – לראות שפסק הדין יקויים בפועל ממש. (כ"ק אדמו"ר חייד ואמר:) בוודאי יש בבית דין שלכם 'שמש בית דין, אוי, תשלחו את הישמי' ותראו שהפסק דין יתקיים בפועל.

גאב"ד ערלוי: ישנו כבר הפסק דין של הרבי, וכולנו, בתוככי כל בני-ישראל מצטרפים לפסק דין זה, ובוודאי יפסקו כן גם בבית דין של מעלה, ויקויים הפסק דין בפועל ממש.

הקב"ה יתחשב...

ושוב זכה הרה"ג הרב מרדכי אליהו שליט"א לביקור אצל הרבי, בליל ב' דפרשת לך-לך, ו' במרחשוון תשנ"ב, שאמר לו שוב (ספר-השיחות תשנ"ב, כרך ב, עמ' 451-452):

יש לעורר עוד הפעם (כפי שאמרתי כמה פעמים) שהרבנים צריכים לפרסם הפסק דין ש"כלו כל הקיצין"... ועתה נשאר רק הענין זגאולה האמיתית והשלימה בפועל ממש.

ובהמשך השיחה (שם עמ' 455):

ויהי-רצון שבקרוב ממש יתחשב הקב"ה בהחלטת הציבור שאינם יכולים לסבול את גזירת הגלות, ובפרט שכן הוא גם פסק-דין התורה כפי שפוסקים הרבנים...

חדר בגדרי העולם

בשיחותו המפורסמת של הרבי בשבת-קודש פרשת משפטים תשנ"ב (ספר-השיחות תשנ"ב, כרך ב, עמ' 368) ציין הרבי שהחלטת ראשי המעצמות בנושא צמצום הנשק הגרעיני בבחינת "וכתתו חרבותם לאיתים" –

היא כתוצאה מהחלטת והכרזת "מלכי רבני" ש"הנה זה (מלך המשיח) בא", החל מפסק-דין של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא זורינו שמכבר נשלמו מעשינו ועבודתינו דמשך זמן הגלות... וכן הפסק דין של הרבנים ומורי הוראה בישראל שהגיע זמן הגאולה... פסק-דין "מסיני", שנמשך וחדר גם בגדרי העולם.

חתימות של רבנים

מספר חודשים לאחר מכן, בחודש אייר תשמ"ו, הוגש נוסח של פסק-הדין לפני הרב מרדכי אליהו, שקרא אותו, תיקן אותו, חתם עליו והקריאו לפני כמה רבנים, תוך הדגשה שפסק-דין זה נחתם בירושלים. כשנשלח הפקס לרבי נתקבלה הוראה ממזכירות הרבי למזכיר ב"ד רבני חב"ד, הרב יצחק-יהודה שיחי' ירוסלבסקי, לחסום את חתימות של רבנים וכן הוראות נוספות.

אמן כן יהי-רצון

בעשרה בטבת תשמ"ז נמסר לידי הרבי פסק-דין שעליו חתמו רבני אנ"ש (הפסק נמסר על-ידי חבר הברד"ץ דקראון-הייטס הרב קלמן-יהודה מארלאווי). הרבי עיין בדבר ואחר-כך אמר ('המלך במסיבו', כרך א, עמ' 8):

שהקבי"ה ימלא משאלות לבכם לטובה בכל הדברים שנכתבו כאן, ובלשון הרמב"ם: 'אמן כן יהי רצון'. ושיהיה זה בעגלא דידן ממש, ובפרט שנמצאים אנו שלושים יום לפני י' בשבט. שנשמע בשורות טובות, וייהפכו ימים אלו לששון ולשמחה ולמועדים טובים.

"תפסקו כך ב'שונה הלכות"

גם בשנים הבאות המשיך הרבי לתבוע מגדולי תורה שביקרו אצלו לפסוק שמישה צריך לבוא.

אחד מהם היה הרה"ג ר' מנשה קליין שליט"א, גאב"ד אונגוואר ומחבר ספרים חשובים, בעת שבא לנחם את הרבי לאחר פטירת הרבנית הצדקנית מרת חיה-מושקא ע"ה (כיום ב, כ"ז בשבט תשמ"ח – 'התוועדות' תשמ"ח, כרך ב, עמ' 579-576):

הרבי: שמו הולך לפניו – "שונה הלכות..."
הריי"מ קליין: אם באמת שמי הולך כו' – ברצוני שהרבי יפעל שמישיח יבוא!
הרבי: אני הרי צועק ללא הורף אודות ביאת המשיח.

הרבי את פסק-הדין בנוגע לארץ-ישראל "יחד עם הפסק-דין ש'כלו כל הקיצין' ושאלנו נמצאים כבר 'בעייתיה אחישנה' ונמצאים כבר ברגעים האחרונים שלפני הגאולה".

"לחסוך זאת לגמרי!..."

נושא זה – פסק-דין בנוגע לסיום הגלות והבאת הגאולה – נשמע מפי הרבי, לראשונה, במוצאי יום-הכיפורים תשכ"א ('המלך במסיבו', כרך א, עמ' נט) ליד שולחן סעודת מוצאי יום-הכיפורים בביתו של כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ. הרבי התבטא: "הרי נכתב בעיתונים שהגיעו לכאן רבנים חשובים מארץ-ישראל מן הראוי שיאמרו (יסכימו?) שמישיח יבוא!". אחד הרבנים המסובים הגיב: "וכי אנו צריכים להסכים? מי אנו שנסכים? שהרבי יסכים!". פני הרבי הרצינו, אך בשעת מעשה לא הגיב.

ימים אחדים לאחר מכן, בסעודת ליל א' דחג הסוכות ('המלך במסיבו', שם עמ' סא), נשאל הרבי בענין הנהגת הבחורים מארץ-ישראל ביום-טוב שני של גלויות והרבי הגיב: "יום-טוב שני של גלויות? הרי יכולתם לחסוך זאת לגמרי!...".

לדרוש ולתבוע מהקב"ה

יום ראשון כלילה, כ"ז באדר שני תשמ"ו. במהלך ביקורם של הרבנים הראשיים בארץ-הקודש, הראשון לציון הרה"ג הרב מרדכי אליהו שליט"א והרה"ג הרב אברהם הכהן שפירא שליט"א ('בצל החכמה' עמ' 305-304), אמר הרבי במפתיע:

בהמשך למוזכר אודות ביאת משיח – הרי, למרות שכבר... **עדיין לא בא!**... אולי יתקבצו כל הרבנים ויוציאו **פסק-דין** שמישיח צדקנו צריך לבוא תיכף ומיד!... כפי הנראה הדבר היחיד שחסר הוא – החוצפה של בני-ישראל, לדרוש ולתבוע מהקב"ה שיביא את הגאולה... צריכים להתחיל הרבנים הראשיים, הכהן בראשון, והרב הראשי אחריו, וכל העם אחרים – ב"קול גדול" ובאופן ד"קקל גדול!"

ב"שדה" (תחתון ביותר⁴¹) תהיה המשכת קדושה ואולקות, דירה לו יתברך בתחתונים.

ז. על-פי זה יובן גם הביאור בעניינו של חודש אלול על-פי המשל דמלך בשדה:

**ההתגלות בהיכל מלכותו בלבושי מלכות וכתר מלכות
 היא מצד בחינת הגילויים, ואילו ההתגלות בשדה היא
 התגלות עצמותו של המלך**

חודש אלול – להיותו החודש האחרון בשנה, חודש החשבון⁴², והתיקון והשלימות לעבודה דהשנה החולפת, וגם (ובעיקר) חודש ההכנה לעבודה דהשנה הבאה – הרי הוא כולל כל ענייני העבודה, כמודגש גם בשמו של החודש, שבו מרוזמים חמשה ראשי-תיבות והם: "אנה לידו ושמי לך", "אני לרודי ורודי לך", "איש לרעהו ומתנות לאביונים", "את לבבך ואת לבב", "אשירה לך ויאמרו לאמר" –

ראשי התיבות הכוללים העבודה בג' הקווין – תורה, עבודה וגמילות-חסדים⁴³, עניין התשובה (כהפירוש בלשון חז"ל⁴⁴ "תשובה ומעשים טובים", שעל-ידי התשובה המעשים הם טובים ומאירים⁴⁵) ועניין הגאולה (שבאה על-ידי גמר ושלימות כללות העבודה), כמבואר בארוכה במקום אחר⁴⁶.

ועל-פי האמור לעיל שתכלית הכוונה דכללות העבודה (להיות לו יתברך דירה בתחתונים) נעשית ונשלמת על-ידי העבודה בשדה דווקא, מובן, שגם מעלת השדה (שבה

שבעניין זה מודגש (לא רק נתינת-כוח לעבודה, אלא גם ובעיקר) התוכן והסך-הכלל דכללות העבודה, שעניינה לפעול הגילוי וההמשכה דמלך בשדה, היינו, שגם השדה (תחתון שאין תחתון למטה ממנו) תהיה מקומו (דירתו) של המלך, נוסף על כמו שנמצא בהיכל מלכותו, ועד לאופן נעלה ביותר וביותר, כי, ההתגלות בהיכל מלכותו בלבושי מלכות וכתר מלכות היא מצד בחינת הגילויים, ואילו ההתגלות בשדה היא התגלות עצמותו של המלך (שלמעלה מהציור דלבוש מלכות וכתר מלכות), מהותו ועצמותו יתברך⁴⁷.

ועל-פי זה מובן שביאור עניינו של חודש אלול על-פי המשל דמלך בשדה הוא בהתאם לעבודה דחודש אלול באופן ד"אני לרודי" – כי, התגלות המלך בשדה היא בשביל עבודת השדה המטה, העבודה דאנשי השדה בענייני השדה, ל"ט מלאכות דעובדין דחול, שעל-ידי זה עושים בשדה – דירה לו יתברך. ועל דרך מה שכתוב⁴⁸ "ויתרון ארץ בכל היא מלך לשדה נעבר", "יתרון עבודת הארץ בכל

41. ג. ועוד.
 42. לקו"ש ח"ט עמ' 297 ואילך. חכ"ד עמ' 177.
 שם עמ' 313 ואילך. ועוד.
 43. ראה גם לקו"ש ח"ד עמ' 1344.
 44. קוהלת ה,ח.

41 (41) שלכן יש אפשרות ש"מצא חלל... נופל בשדה", כמ"ש בסוף פרשתנו (כא, א).
 42 (42) ראה סה"מ תרצ"ו ס"ע 141 ואילך. וש"נ.
 43 (43) אבות פ"א מ"ב – שלומדים בשבת זו.
 44 (44) אבות פ"ד מ"ז.
 45 (45) לקו"ת מטות פב, א. שמע"צ פה, א. שה"ש

דבר הוא, אפילו המלך שאין למעלה ממנו נעבד לשדה בעבור צרכו, כי ממנו (מהשדה) מחייתו⁴⁹ – שמעלת "עבודת הארץ" (ועד בתחתון שאין תחתון למטה ממנו) גדולה כל כך עד שאפילו המלך משועבד (כביכול) להשדה ולאנשי השדה, כיוון שעל-ידי עבודתם של אנשי השדה בענייני השדה נעשית מחייתו (כביכול) של המלך, שנתאוה להיות לו דירה בתחתונים, ותאוה (כביכול) זו נתמלאה ונשלמת על-ידי עבודתם של התחתונים בשדה דווקא.

ח. ליתר ביאור:

בעניין ד"מלך בשדה" מודגשים ב' קצוות: א) מעלת השדה, שהמלך נמצא ומתגלה בשדה, לאנשי השדה ובענייני השדה, תחתון שאין תחתון למטה ממנו. ב) התגלות המלך, שגם) בשדה מתגלה המלך בכל עצמותו והמעלה דחודש אלו (שהמלך בשדה) לגבי כל השנה כולה – שבעבודה דכל השנה כולה עיקר ההדגשה היא על העבודה בשדה (אלא שידועים שתכליתה וכוונתה כדי שתהיה התגלות המלך), אבל בחודש אלו, להיותו סיום וגמר העבודה דכל השנה כולה והכנה לעבודה דשנה הבאה, מודגשת בו התכלית והכוונה דכללות העבודה בשדה – שיהיה מקומו והתגלות המלך בשדה. ובעבודה בפועל: העבודה בשדה היא העבודה בענייני הרשות, "מלאכתך", אלא שנעשית לצורך המלך ("מלך

לשדה נעבד"), באופן ש"כל מעשיך יהיו לשם שמים", ו"בכל רכיך דעהו"⁵⁰. ועבודה זו אף שהיא לצורך המלך, אינה פועלת (כל כך) התגלות המלך עצמו⁵¹ [ובסגנון תורת החסידות – שהעבודה בענייני הרשות פועלת התגלות דרגת האלוקות שבערך העולם⁵²], ואילו התגלות המלך עצמו [דרגת האלוקות שלמעלה מהעולם] נעשית (בעיקר) על-ידי לימוד התורה (כידוע שהתורה נקראת מלך⁵³), חכמתו ורצונו של הקב"ה, אורייתא וקוב"ה כולא חד⁵⁴.

ולאידך, כיוון שהכוונה היא שהתגלות המלך תהיה בשדה – הרי זה מודגש בעיקר על-ידי קביעת עתים לתורה דאנשי השדה, שאף שרוב הזמן עוסקים הם בענייני השדה, יש להם זמן קבוע (קביעות בזמן – נוסף על הקביעות כנפש⁵⁵) ללימוד התורה, ועד שלימוד התורה "חודר" בכל היום, ובעבודה שבמשך רובו ככולו דהיום בענייני השדה, שעל-ידי זה ממשיכים התגלות המלך עצמו (על-ידי התורה) בהשדה⁵⁶.

ומזה מובן גם בנוגע לאופן העבודה דחודש אלו בשדה – שביחד עם ההדגשה על מעלת העבודה דכל השנה בשדה, בענייני הרשות (לעשות לו יתברך דירה בתחתונים), ישנה הדגשה מיוחדת ועיקרית של התגלות המלך עצמו, על-ידי זה שאנשי השדה מוסיפים בקביעת עתים לתורה (אף שגם אז לא נעשים יושבי-אוהל, אלא נשארים אנשי שדה, שעוסקים רוב היום במלאכת השדה, עובדין

שבת-קודש פרשת בראשית תש"מ:

על רב להתמסר לבירור סוגיה זו של אורח-חיים סימן שבי"ט, ולקבוע הלכה בנוגע למצב העכשווי של העם היושב בציון. ואם יחשוב הרב לעצמו ויטען, מכיוון שממילא לא נשאלתי בנושא, מהי התועלת שאפסוק ואברר את ההלכה?! עליו לדעת, שגם בשמים נקבעת ההלכה לפי פסק-דינו שלו (אחרי שטרח, ליבן ובידר את ההלכה), שכן "לא בשמים היא" וכשצריכים לפתור ספק בהלכה, יש לברר זאת אצל רב שנמצא אמת, מוסמך להוראה.

ומזה מובן, שגם רב שבידר, ליבן וקבע הלכה בצורה ברורה נמוקת ומבוארת (בינו לבין עצמו) – משתנים מציאות העולם בהתאם לפסק-דין זה, והרי הוא מצטרף לשאר הרבנים שכבר קראו לקיים פסק-דין זה, והרי הוא מכריע את הכף.

ושבו חזר הרבי ואמר:

בנוגע לעניין זה – של פסיקת הלכות (כאשר הרבר נעשה על פי כללי ויסודות התורה וההלכה) – הקביעה נתן לו את כל השליטה על העולם.

והזכיר עוד כמה נקודות: א) על-ידי-כך תיתוסף לרב זכות נוספת וגדולה (פרסום פסק-דין ברור בשולחן-ערוך) והתוצאות שייפעלו על-ידי פסק-דין זה, ב) יפה שעה אחת קודם, ג) ובאופן של "לא תגורו מפני איש".

"אילו היו יוצאים בתוקף"...

עם האדמו"ר בעל ה"לב שמחה" מגור (זצ"ל) שביקר אצל הרבי ביום ט' באלול תשל"ח (בצל החכמה' עמ' 64-62) שוחח הרבי באותו נושא. הרבי הסביר כי מן הראוי היה לצאת ולפרסם בתוקף – ב"קול קורא" – לקיים את פסק-הדין של השולחן-ערוך (אורח-חיים סימן שכ"ט) שכאשר גויים באים "על עסקי תבן וקש" יש לעמוד עם נשק וכו' – וממילא יהיה "תיפול עליהם אימתה ופחד". יש לזכור – הוסיף הרבי – כי בנוגע

לפסקי-הדינים של ה'בית יוסף' נאמר בספרים שהם פסקים שנפסקו על-ידי מאתיים בעלי סמיכה – יש אפוא מיד מאתיים הסוברים כך. אילו היו יוצאים בתוקף של "מאן מלכי רבנן", עם תוקף של דין השולחן-ערוך, היו הדברים פועלים למעלה, ובדרך ממילא פועלים גם למטה.

פסק-דין ב'הקפות'

הרבי לא הסתפק בכך וביקש לעודד פעולות כאלה:

המקום: בית המדרש ליובאוויטש בליובאוויטש, 770. הזמן: ליל שמיני-עצרת תשמ"ב, קודם הקפה חמישית. הרבי עומד על בימתו. לפתע פותח הרבי בשיחה שתוכנה הוא – יש לנצל "עת רצון" זו ולכן זוהי שעת הכושר לבטל עניינים בלתי רצויים. לאחרונה החל היצר-הרע להתנגד לכללות העניין של "שלימות הארץ" ולכן מן הראוי שבהקפה זו ("מלך עולמים") ילכו כל הרבנים [העוסקים בפסקי הלכה בפועל] שעליהם נאמר "מאן מלכי רבנן", והם יפסקו פסק-דין בנוגע לפועל שכל ארץ-ישראל בשלמותה שייכת לעם ישראל.

תוקפם של פסקי-דינים אלו [שאינם באופן ד"כוחי ועוצם ידי", אלא] בכוחו של הקב"ה, שכן הם סמוכים איש מפי איש עד משה רבנו (שהוא נסמך על-ידי הקב"ה – "מלך עולמים"), שיש בכוחם לפעול ולהיות ניכר בכל העולמות כולם, עד העולם-הזה הגשמי והחומרי, ואפילו אצל אומות העולם, עד שגם הם יסייעו לבני ישראל בכל ענייניהם, ובמיוחד בנוגע לענייני יהדות.

פסק-דין כפול

בליל שמיני-עצרת תשל"ט, קודם ההקפה החמישית, דיבר הרבי על כוחם של פסקי הרבנים בנוגע לארץ-ישראל, אך כאן במפתיע ('קראתי ואין עונה', כרך א, עמ' 349-348) כרך

49) ראב"ע עה"פ. וראה ביאורו קכט, סע"ג ואילך.

50) משלי ג, וראה רמב"ם הל' דעות ספ"ג. טרשו"ע א"ח סול"א. ש"ע אדה"ו א"ח סקנ"ו ס"ב.

51) כמו במשל, שעבודת אנשי השדה בהכנת מחיית המלך אינה שייכת להתגלות וראיית המלך, שיכולים לעבוד כל מיהמה בהכנת מחיית המלך, ואעפ"כ, לא יראו את המלך.

52) ראה סה"מ תרס"ב עמ' שלח ואילך. תש"ה עמ' 78.

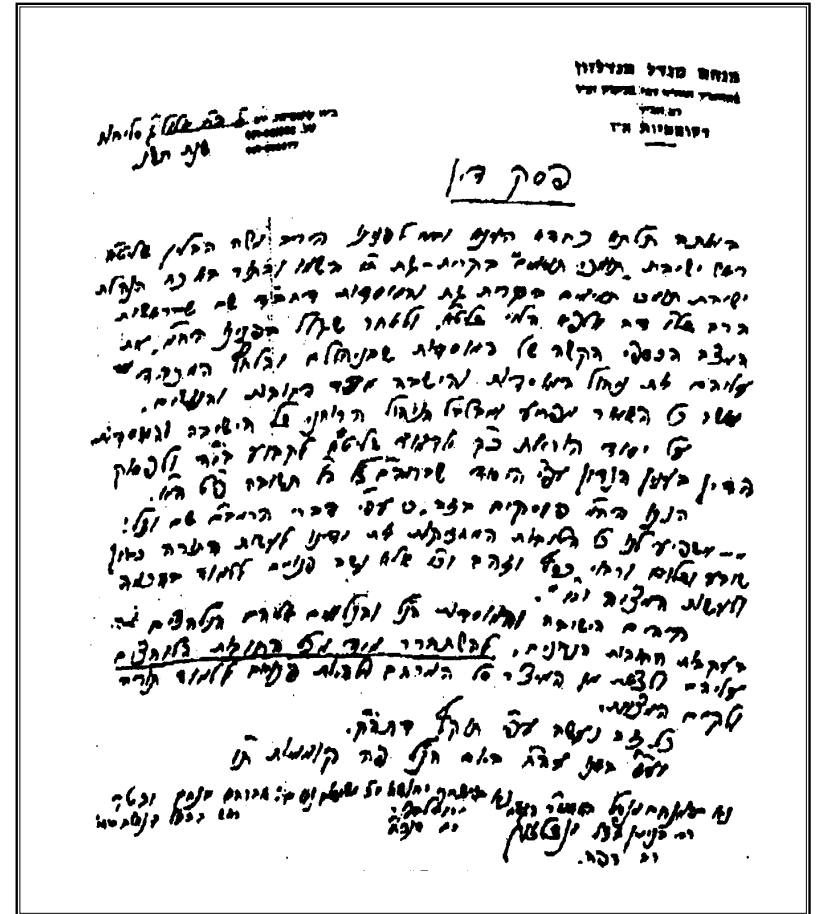
53) ראב"ע עה"פ – ברכה לגה. וראה ב"ר פ"ט, א. וראה הערה 56.

54) מובא בתניא רפכ"ג בשם הוזהר. וראה זהר ח"א כד, א. ח"ב ס, א. לקו"ת ניצבים מו, א.

55) ראה אורח"ת ויגש שגב. נ"ך ח"א עמ' לו. סה"מ תרס"ב עמ' שנד. תרפ"ט עמ' 99. וש"נ.

56) ועפ"ז יש לתווך הפירוש הפשוט ד"מלך לשדה נעבד", שדה כפשוטו, עם פי' חז"ל שקאי על התורה (ויק"ד פכ"ב, א) – כיוון שהשעבוד דהמלך הוא לעבודת אנשי השדה בגילוי והמשכת התורה בשדה.

"פסקי-הדין שפירסם כבוד-תורתו בנוגע לאיסור החזרת שטחים בארץ-הקודש ת"ו פעל פעולתו עם הפסקי-דין של שאר הרבנים, שהם בדוגמת סמוכים איש מפי איש עד משה רבנו. ומכיוון שפסקו כך למטה, פועלים הדברים גם למעלה".

"כתוצאה מכך" – המשיך הרבי – "הרי גם אלו הרוצים להחזיר בפועל את השטחים, וגם אלו שדעתם אינה יציבה ("שאקלען זיך") תשתנה דעתם, בבחינת אף-על-גב דאיהו לא חזי מזליהו חזי" ואלו כאלו יכריזו בגלוי שאסור להחזיר השטחים".

שליטה על העולם

באותו נושא ממש שוחח הרבי כשנתיים קודם לכן, עם זקן מועצת גדולי התורה, כפי שיובא להלן.

אבל חידוש עצום השמיע הרבי במוצאי

דחול), כמו במשל, שכאשר המלך בא לשדה, מפסיקים אנשי השדה באמצע עבודתם בשדה לקבל פני המלך (אף שנשארים אנשי שדה, ועד שמקבלים פני המלך בלבושי השדה), ודוגמתו בנמשל, שגם בחודש אלול עוסקים בל"ט מלאכות דעובדין דחול"ט (שהרי ימי חודש אלול

"הם" ימות החול ואינם יום-טוב"*)⁵⁸, אלא שמוסיפים יותר בלימוד התורה, שזהו עניין קבלת פני המלך בשדה".

(קטעים מהתוועדות שבת-קודש פרשת שופטים, ד' באלול ה'תש"נ. 'תורת-מנחם – התוועדות' ה'תש"נ, כרך ד, עמ' 198-192)

57) להעיר מהמבואר במאמרים שבהערה 25. של"ט ימים שמר"ח אלול עד יוהכ"פ הם ע"ד ל"ט מלאכות, ויוהכ"פ, יום הארבעים, הוא ע"ד המלאכה הארבעים שמותרת בשבת (המלאכה דתורה), ובר"ח אלול מתחילין לבקש את הבחינה האחת ("ארבעים ספר אחת"), שזהו מה שמתחילין לומר מר"ח אלול "אחת שאלתי גו", עד שביוהכ"פ מתגלה בחי' האחת*.

58) להעיר מלקוטי לוי"צ אג"ק עמ' תו: "ימי רצון מחודש אלול והלאה הם ימי בריאות ג"כ, להבראות הנפש וגם הגוף יחד, שעליו כתיב אני לדודי ודודי לי הרועה בשושנים... שעי' המרעה

השושנים נעשה בריאות הנפש והגוף".

59) משא"כ הכתרת המלך – בראש השנה, שמצות היום בשופר (ר"ה כו,ב), כמבואר ברס"ג (הובא באבודרהם בטעמי התקיעות) שא' הטעמים העיקריים ("העניין הראשון") לתק"ש בר"ה הוא, כמו ש"עושי המלכים בתחילת מלכותם שתוקעין לפניהם כו" – ע"י הביטול והעם, דאו הם במעמד ומצב שאינם שייכים למלאכה (ועד שגם התקיעה בשופר "הכמה היא ואינה מלאכה" (שבת קיז,ב) – לא מלאכה היא הקשורה עם מציאות האדם, אלא חכמה, עניין הביטול).

* ועי' האמור שהמלאכה האחת המותרת בשבת היא המלאכה **דתורה** – יש לומר, שבילוי בחינה האחת ביוהכ"פ הוי' **מתן-תורה** דלוחות שניות, כמאד"ל "ביום חתונתו זה מתן תורה", יוהכ"פ שניתנו בו לוחות שניות (תענית כו,ב ובפרש"י).

בכוח התורה פוסקים בני-ישראל שהגאולה צריכה להיות תיכף ומיד

המלך בא ליישרה" – מקום הגלות

בהתחלת פרשת שופטים נאמר "שופטים ושוטרים תיתן לך בכל שעריך", "שופטים – דיינין הפוסקין את הדין, ושוטרים – הרודין את העם אחר מצוותם כו" – "מצוות עשה של תורה למנות שופטים ושוטרים בכל מדינה ומדינה ובכל פלך ופלך... קובעין בתחילה בית-דין הגדול במקדש, והוא הנקרא סנהדרי גדולה", ש"הם עיקר תורה שבעל-פה, והם עמודי ההוראה, ומהם חוק ומשפט יוצא לכל ישראל".

היינו, שדיני התורה נמשכים וחודרים בהנהגת בני ישראל בכל מקום שהם, "בכל שעריך", "שעריך" דייקא, שער העיר, שדרכו יוצאים לשדה, שבוה מודגש שגם ההנהגה בשדה (לאחרי היציאה משער העיר) היא על-פי משפטי התורה, ועד שהנהגה דכל העולם כולו נעשית על-פי התורה.

יש להוסיף, שאף שעיקר החיוב ד"שופטים ושוטרים תיתן לך בכל שעריך" הוא בארץ-ישראל, כפסק-דין הרמב"ם "אין אנו חייבין להעמיד בתי דינים בכל פלך ופלך ובכל עיר ועיר אלא בארץ-ישראל בלבד... שנאמר תיתן לך בכל שעריך אשר ה' אלוךך נתן לך לשבטיך", מה-שאינ-כן בחוץ-לארץ, ועל-אחת-כמה-וכמה בזמן הגלות ובחוץ-לארץ, שגם כשנמצאים בחסדי ה' במלכות של חסד, צריכים לקבל רשות ממלכות המדינה (שיש לה תוקף על-פי תורה – דינא דמלכותא דינא) למנות דיינין (ואין זה באופן ד"שופטים ושוטרים תיתן לך"), מכל-מקום, כשעומדים בתוקף המתאים בכוח התורה, נעשית הנהגת המדינה כולה (ועד להנהגת המדינות שבכל העולם כולו) בהתאם לפסק דין דישראל על-פי התורה – "שופטים ושוטרים תתן לך", על-דרך סיפור כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו אודות הנהגת הצמח-צדק, שבהיותו בעיר ליובאוויטש עשה "סדרים" בפטרבורג, עיר הבירה של כל מדינת רוסיה.

ועוד ועיקר – שבכוח התורה פוסקים בני-ישראל שהגאולה האמיתית והשלימה על-ידי משיח צדקנו צריכה להיות תיכף ומיד, ונעשה כן במציאות העולם בפועל ממש...

ובסגנון דחודש אלול (מלך בשדה) – שהמלך בא לשדה, דיש לומר ש"שדה" קאי בפרט על מקום הגלות, שבו נעשית כללות ה"מלאכה" ד"מעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות" בל"ט מלאכות דעובדין דחול לעשות לו יתברך דירה בתחתונים, ועד שמהפכים הגלות לגאולה על-ידי המשכת האל"ף (המלאכה ה"אחת"), אלופו של עולם, שעל-ידי זה נעשה מ"גולה" גאולה, ועד ל"יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים".

(משיחת שבת פרשת שופטים, ד' באלול ה'תש"נ; 'תורת מנחם – התוועדותיו ה'תש"נ כרך ד, עמ' 202-200)

כוחו של פסק-הלכה

הרבי ייחס כוח רב והשפעה גדולה מאוד לפסקי-דין של רבנים מורי-הוראה □ הרבי קרא לרבנים לפסוק דין שהגיע זמן הגאולה, שארץ-ישראל שייכת לעם-ישראל ואפילו שמוסדות תורה צריכים לצאת ממצוקה כלכלית □ "שרב מורה הוראה יפסוק הלכה למעשה שצריכים משיח צדקנו ובית-המקדש השלישי בפועל ממש, ותיכף ומיד לאחרי פסק ההלכה צריך לקיים פסק הדין, ללא עיכוב כלל"

מאת הרב מרדכי-מנשה לאופר

ובירכו שהפסק שלהם יתקבל במרומים ויפעול פעולתו. ואכן כך עשו, וראו בפועל שהדבר פעל פעולתו (– 'שמן ששון מחבריך', כרך ג, עמ' 54). צילום הפסק דין בעמוד הבא.

שלימות הארץ, התורה וישראל

" בשבט תשל"ו. במהלך ההתוועדות לרגל היום ביקש הרבי ש"שבעים רבנים הנמצאים כאן (שהם נציגי עם ישראל – כנגד שבעים אומות-העולם) יפסקו בנוגע לשלימות הארץ, התורה וישראל". בהמשך תבע הרבי ש"יעמוד אפוא רב ויאמר דבר-תורה ברוח הדברים האמורים, שארץ-ישראל שייכת רק ליהודים, ולאחר-מכן יסכימו ויצטרפו לזה כל שאר השבעים ואחד רבנים, וכל הקהל יאמר 'אמן ואמן'".

יום חמישי, י"ז בניסן תש"מ – יום ראשון של חול-המועד-פסח. הגאון הישיש הרב אפרים-אליעזר הכהן יאלעט (ז"ל) בא לקיים את מנהגו – מצוות קבלת פני רבו ברגל – כפי שנהג לעשות במשך שנים רבות, לחלות את פני כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו.

בין השאר אמר לו הרבי (בצל החכמה' עמ' 85):

נפתח בקטע ממכתבו של הרבי משנת תשט"ז ('היכל מנחם', כרך א, עמ' נז) במקרה פרטי:

מראשית העניין כתבתי ועל-פי מאמר רז"ל שכשיש דין למטה אין דין למעלה, שרבנים בכוח הסמיכה שלהם יבררו כל המאורע לפרטיו והצדיקו את הצדיק וכו', מתאים לתורתנו הקדושה תורת חיים, ומובן שעל-ידיה בטלים משפטים בל ידעום...

פסק-הדין פעל את פעולתו

באחד מביקוריו של הגה"ח הרב מנחם-מענדל מנדלזון שליט"א, אב"ד קוממיות, אצל הרבי (בי"ב אלול תש"נ) אמר, שבתור "שכן טוב" הוא רוצה לקבל את ברכת הרבי עבור מוסדות ליובאוויטש בקריית-גת (השוכנת ליד קוממיות). הרבי ברכו: "שיהיה קוממיות בכל הפרטים ובכל העניינים". כאשר הזכיר הלה שיש קשיים בהשגת האמצעים לקיום המוסדות, שבהם כאלף תלמידים, כן ירבו. הורה לו הרבי להקים בית-דין ולפסוק הוראה לגבי ברכתו של הקב"ה להצלחתם הכלכלית של מוסדות אלו. הרבי אף הצביע בפניו על הלכה ברמב"ם שתהיה המקור לפסק-דין,